

Sećanje na doajena organizacionih nauka i upravljanja prof. dr Vukana Dešića: razvoj naučne organizacije rada u FNR Jugoslaviji i okruženju

VUJADIN B. VEŠOVIĆ, Fakultet za saobraćaj, komunikacije i logistiku u Budvi,
Budva, Crna Gora

Pregledni rad
UDC: 001.89(497.1):929 Деуућ В.
DOI: 10.5937/tehnika2205599V

Rad predstavlja sećanje na prof. dr Vukana Dešića, preko njegove kratke biografije, doprinosa organizacionoj nauci i upravljanju preduzećima do doprinosa u stvaranju i razvoju institucija i naučnih kadrova u ovoj oblasti, prikazan kroz sećanja njegovog doktoranta prof. dr Vujadina Vešovića. Prof. Dešić formirao je poznate principe naučne organizacije kao što su principi evidencije, analize sinteze i kontrole, oslanjajući se i prilagođavajući pristupe Fayol-a, Taylor-a i Weber-a. On vrši simbiozu ovih principa i postavlja ih u kontekst važećih političkih pristupa. U kasnijim radovima prof. Dešić se više priklanja Fayol-u na čijim pristupima bazira svoje pristupe. Na taj način, preko više od 15 objavljenih knjiga, više od 60 studija i članaka uspešno primenjenih u praksi postavlja osnove organizacionih nauka. Ovo je posebno istaknuto kroz koncept Kompleksne analitičke metode za ocenu nivoa organizacije u preduzećima, kroz projektovanje modela organizacije, upravljanje promenama, krizom i znanjima. Kao predavač, naročito se istakao kroz prenošenje svojih znanja studentima Mašinskog fakulteta u Beogradu, kao i studentima drugih fakulteta i viših škola. Bio je konsultant u najvećim preduzećima tog vremena Energoinvestu, Zastavi, Četrnaestom oktobru, Elektronskoj industriji Niš, Velenju i mnogim drugim. U radu je detaljno prikazana saradnja sa prof. Dešićem i put do doktorata prof. Vešovića.

Ključne reči: *postavljanje principa i osnova naučne organizacije proizvodnje, kompleksna analitička metoda, projektovanje modela organizacije upravljanje promenama, krizom i znanjima, razvoj kadrova i institucija*

1. BIOGRAFSKI PODACI

Prof. dr Vukan Dešić rođen je 6. marta 1900. godine u Azanji, SR Srbija. Srpsku gimnaziju završio je 1919. godine u San - Žanu u Francuskoj a diplomirao je na Tehničkom fakultetu u Beogradu 1924. godine. Skoro 25. godina svog radnog veka (1925-1949) posvetio je radu na železnicama. Počeo je kao pomoćni inženjer, 1925. godine u radionici i ložionici u Subotici, da bi poslednje godine rada u ovoj oblasti završio kao generalni direktor jugoslovenskih državnih železnica i pomoćnik ministra saobraćaja Jugoslavije (1946-1949) [3].

Naučno-nastavnom i naučno-istraživačkom radu posvećuje svojih drugih 25. godina života i rada, sa izбором za vanrednog profesora na Mašinskom fakultetu

tu Tehničke velike škole u Beogradu, godine 1949, da bi na istom fakultetu već 1951. godine bio izabran za redovnog profesora, za predmete Naučna organizacija rada i Eksploatacija železnica. Doktorirao je 1952. godine u Srpskoj akademiji nauka i umetnosti, odbranivši doktorsku disertaciju pod naslovom *Ocena proizvodnih rezultata analizom karakterističnih faktora*. Na Mašinskom fakultetu radio je sve do odlaska u mirovinu 1970. godine. Bio je prodekan i dekan ovog fakulteta i šef Katedre za organizaciju rada. Kao redovni profesor Mašinskog fakulteta bio je i prorektor Tehničke velike škole u Beogradu, zatim direktor Centra za obučavanje rukovodećih kadrova u privredi, direktor Zavoda za produktivnost rada grada Beograda. Bio je aktivni član Saveza inženjera i tehničara Jugoslavije [3].

Prof. dr Vukan Dešić je pripadao onoj plejadi naučno-nastavnih radnika koji su imali najviše zasluga za priznavanje i razvoj organizacionih nauka u Jugoslaviji, kao i za osnivanje i rad institucija koje se bave organizacionim naukama u teoriji i praksi. Tako je već na Mašinskom fakultetu organizovao Katedru za organizaciju rada i posle diplomске studije iz oblasti

---

Adresa autora: Vujadin Vešović, Fakultet za saobraćaj, komunikacije i logistiku, Budva, Žrtava fašizma 56, Crna Gora

e-mail: vujadin.vesovic@gmail.com

Rad primljen: 03.10.2022.

Rad prihvaćen: 17.10.2022.

organizacionih nauka u mašinskoj proizvodnji. Učestvovao je u organizovanju i izvođenju nastave na poslediplomskim studijama na Mašinskom fakultetu u Sarajevu, zatim u izvođenju poslediplomske nastave u Poslediplomskoj školi Jugoslovenskog instituta za ekonomska istraživanja (sada: Institut ekonomskih nauka), poslediplomskim studijama Mašinskog fakulteta u Kragujevcu i Nišu, na Ekonomskim fakultetima u Beogradu i Ljubljani [3].

Prof. dr Vukan Dešić je aktivno učestvovao u osnivanju Fakulteta organizacionih nauka. Bio je član Matične komisije za osnivanje Fakulteta, održavao je nastavu iz predmeta Sistemi organizacije preduzeća, učestvovao u organizovanju poslediplomskih studija i kao mentor vodio je veći broj kandidata prilikom izrade doktorskih disertacija [3].

Umro je u Beogradu 23. avgusta 1975. godine, sahranjen je u Aleji zaslužnih građana na Novom groblju u Beogradu. U znak zahvalnosti na teritoriji gradske opštine Palilula dat je naziv 102. Ulica Vukana Dešića.

2. DOPRINOS ORGANIZACIONOJ NAUCI I UPRAVLJANJU

Profesor Dešić je proučavao radove autora ne samo naučne organizacije već i autore u periodu od empirije do nauke. Tako na primer na osnovu osnovnih principa francuskog filozofa, matematičara i fizičara Rene Descarpes (1596-1650), naš veliki autoritet organizacije profesor Dešić formirao je poznate principe naučne organizacije (1. str. 127):

Princip evidencije: „Smatrati tačnim samo ono što se može dokazati“.

Princip analize: „Rasčlaniti problem na sastavne delove i svaki proučiti detaljno“.

Princip sinteze: „Analizirane elemente postupno vezivati u šire komplekse vodeći računa o zavisnosti koje između njih postoje dok se ne obuhvati i rižeši čitav problem“.

Princip kontrole: „Doneti zaključke tek po detaljnom proveravanju usvojenih pretpostavki“.

Profesor Dešić je posebnu pažnju posvetio proučavanju radova Pionirima naučne organizacije Fayolu i Tayloru.

Henry Fayol (1841-1925) kao diplomirani inženjer radio je u Evropi i nalazio se na raznim radnim mestima od rudničkih okana do generalnog direktora rudničkih preduzeća. Fayol je problematiku organizacije tretirao mnogo šire od Taylora i postavio je teorijske osnove za razvoj naučne discipline.

Poznata je njegova administrativna doktrina koja predstavlja kodeks principa, pravila i administrativnih postupaka u vezi sa poslovanjem preduzeća opšte. U ovoj doktrini Fayol sve poslove u preduzeću svrstava

u šest grupa (funkcija): 1) Tehnička grupa poslova (funkcija); 2) Komercijalna grupa poslova (funkcija); 3) Finansijska funkcija; 4) Funkcija bezbednost ljudi i imovine; 5) Računovodstvena funkcija i 6) Administrativna funkcija koja obuhvata: predviđanje, organizovanje, komandovanje, usklađivanje, (koordiniranje) i kontrolisanje. [2].

Frederic Winslow Taylor (1856-1915) nalazio se na radnim mestima od pregradnika, poslovođe do glavnog inženjera. Naročitu sklonost pokazivao je za istraživanja i eksperimente, pa je organizaciju rada podigao na nivo eksperimentalne nauke.

Taylor je svoja proučavanja usmerio na problematiku radnog mesta. Istraživao je mogućnost što racionalnijeg korišćenja ljudske energije i postigao značajne uspehe. U želji da postigne maksimalne rezultate u svojim eksperimentima je uzimao snažnije ljude čime je otišao u drugu krajnost jer je tako dobijene rezultate uopštavao za sve. Zbog toga je ovaj sistem nazvan Naučni sistem za ceđenje ljudskog znoja [2].

Taylor i njegovi sledbenici na naučnoj osnovi dali su značaj povećanju produktivnosti a uvođenjem podjele rada i specijalizacije Taylor je dao doprinos razvoju industrijske proizvodnje.

Na osnovu radova Taylora u SAD i Fayola i Max Webera (1864-1930) u Evropi izrastaju dva različita pristupa pragmatizma (Taylora i njegovih sledbenika i funkcionalnog pristupa u Evropi). Profesor Dešić svojim delovanjem uspešno vrši simbiozu oba pristupa stavljajući ih u kontekst važećih političkih doktrina. Kasnije se profesor Dešić priklonio Fayolu jer se njegova kompleksan analitička metoda bazira na Fayolovim poslovnim funkcijama [4].

Profesor Dešić raspoložujući sa ogromnom naučnim i praktičnim znanjem objavio je brojne naučne radove koji ga svrstavaju u jednog od retkih naučnika, koji su svojim naučnim doprinosom svrstali organizacione nauke u najznačajniju oblast naučne djelatnosti u savremenoj podjeli nauka [3].

Bio je izuzetno plodan pisac. Iza sebe je ostavio 15 objavljenih knjiga i preko 60 studija i članaka, od kojih je znatan broj neposredno i uspešno primijenjen u praksi. Mnogi teorijski radovi profesora Dešića i danas služe kao osnovna literatura koji se ozbiljno bave naučnim problemima organizacionih nauka i njihove primjene u praksi.

Navešćemo neke od njih u narednom tekstu koje su doživjele i međunarodnu reputaciju. Posebno treba istaći da je razvio i uveo primjenu originalne Kompleksne analitičke metode za ocenu nivoa organizacije u preduzećima [6]

The most widespread papers by Vukan D Dešić (worlcat.org/identities/naf-286496258):

Methods of scientific organization of the work by Vukan D Dešić: 5 editions published between 1956. and 1966. in Serbian and Croatian and held by 19 member libraries of WorldCat around the world.

Enterprise Organization Modeling Complex Analytical Method by Vukan D Dešić: 4 editions published in 1969. in Serbian and Croatian and maintained by 15 WorldCat member libraries worldwide.

A Diverse Approach to Investing and Capacity Building by Vukan D Dešić: 1 Edition published in 1970. in Serbian and maintained by 14 WorldCat member libraries worldwide.

Methods of scientific organization of work; organization and economics of the company by Vukan D. Dešić: 7 editions published between 1960. and 1964. in 3 languages and held by 10 libraries of WorldCat members worldwide.

Systematic impact on production results by Vukan D Dešić: 4 editions published in 1960 in 3 languages and held by 8 WorldCat member libraries worldwide.

Contributions to the Scientific Study of the Organization of Labor in Socialism by Vukan D Dešić (Book): 3 editions published in 1949 in Serbian and held by 7 libraries of WorldCat members around the world.

Evaluation of the results of the production of analysis of characteristic factors by Vukan D Dešić: 1 Edition published in 1953 in Serbian and is held by 6 libraries of WorldCat members worldwide.

Organization for Research and Development by Vukan D Dešić: 3 editions published in 1975 in Croatian and Serbian in 5 libraries of WorldCat members worldwide.

Organization and economics of production by Vukan D Dešić: 2 editions published in 1963 in Serbian and Croatian in 4 member libraries of WorldCat worldwide.

Significance of the division of the work by Vukan D Dešić: 2 editions published in 1956 in Serbian and held by 3 libraries that are members of WorldCat worldwide.

Zahvalnost profesoru Vukanu Dešiću duguju generacije njegovih studenata i društva u cjelini ne samo što je osnovao Katedru za organizaciju rada i posleddiplomske studije iz oblasti organizacionih nauka u mašinskoj proizvodnji, na Mašinskom fakultetu dao veliki doprinos osnivanju i razvoju Fakulteta organizacionih nauka i drugih institucija već što je svojim predavanjima na magistrskim studijama na fakultetima osposobio studente da razvijaju nove naučne

discipline kao što su: projektovanje (dizajniranje) modela organizacije, upravljanje promjenama, upravljanje krizom, upravljanje znanjem i mnoge druge.

3. DOPRINOS U STVARANJU I RAZVOJU NAUČNIH KADROVA U OBLASTI ORGANIZACIONIH NAUKA I UPRAVLJANJA

Profesor Dešić je izuzetnu pažnju poklanjao stvaranju i razvoju naučnih kadrova u oblasti organizacionih nauka u cilju razvoja ove naučne oblasti i njene primene u praksi. U tom smislu je vodio brojne magistarske i doktorske disertacije na svim nastavno-naučnim ustanovama gde je predavao.

Školske 1970/1971. godine organizovao je posleddiplomske magistarske studije Organizacija i upravljanje na Mašinskom fakultetu u Beogradu. Formirana je jedna Jugoslovenska grupa u čijem sastavu su bili kandidati iz čitave Jugoslavije u kojoj sam bio i ja. Nastava se održavala 10 dana u mjesecu od 8-20 časova. Drugu grupu sačinjavali su kandidati iz Beograda koji su nastavu imali svaki radni dan u nedelji posle podne. Profesor Dešić je za nastavni plan odabrao savremene predmete sa vodećim profesorima iz tadašnje Jugoslavije. Profesor Dešić je predavao tri predmeta: Metode naučne organizacije rada, Svestrani pristup problematici investicijskih ulaganja i izgradnji proizvodnih kapaciteta i Modeliranje poslovnih procesa i proveravanje njihove efikasnosti. Bio je izuzetan predavač. Njegova predavanja su bila ne samo na visokom nivou već i zanimljiva, da smo ga sa oduševljenjem slušali. Profesor je pored prezentacije savremenih naučnih metoda detaljno objašnjavao gde sve mogu da se primene. Njegovi saradnici su nam prikazivali najznačajnije projekte koje je profesor Dešić radio i detaljno objašnjavali metode i metodologiju njihove izrade. Profesor Dešić je bio neprikosnoveni autoritet u organizaciji. Poznati profesor iz organizacije Mijo Novak (Ekonomski fakultet Zagreb) na jednom skupu posvećenom organizaciji je rekao „Jedino je profesor Dešić dao značajan doprinos razvoju organizacionih nauka ne samo u Jugoslaviji već i okruženju“. Na jednom predavanju profesora Dešića sekretarica Mašinskog fakulteta sva usplahirena ušla je u salu i saopštila da ga zove generalni direktor jedne poznate njemačke kompanije i da čeka na telefonskoj liniji. Profesor je odgovorio. „Sada sam na času u 10 časova biću u kabinetu“. Na sledećem času profesor Dešić nas je obavestio da generalni direktor traži da profesor Dešić uradi projekat organizacije njihove kompanije.

Profesor Dešić je bio konsultant u najvećim kompanijama (preduzećima) kao što su: Energoinvest, Zastava, Četrnaesti oktobar, Elektronska industrija Niš, Velenje i mnoge druge. Profesor je grupi studenata iz Jugoslavije organizovao da generalni direktori najznačajnijih kompanija predstave njihov program

razvoja. Navešćemo samo generalnog direktora Energoinvesta Emerika Bluma, koji je počeo sa radio-nicom iz elektrotehnike i stvorio svjetsku firmu. Da bi napravio organizaciju koja će mu omogućiti da konkuriše Japancima na telekomunikacijama u SAD-u pozvao je upomoć Mekenzi američku konsultantsku organizaciju i profesora Dešića. Svi studenti su želeli da im na magistarskom a zatim i na doktorskom radu bude mentor profesor Dešić. Međutim profesor Dešić je želio da sa doktoratima pokrije sto više oblasti i birao je kandidate. Pošto sam uspešno položio sve ispite, a kao dipl. saob inženjer radio na odgovarajućim dužnostima na železnici profesor Dešić je prihvatio da mi bude mentor na magistarskom radu pod nazivom „Primena naučnih i savremenih metoda u planiranju i organizaciji saobraćaja“, koji sam uspešno odbranio na Mašinskom fakultetu 06.10.1972. godine. Profesor Dešić je bio veoma zadovoljan sa magistarskim radom i njegovom odbranom i rekao mi „treba da ideš dalje“. Na jednom sastanku u Institutu „Kirilo Savić“ kad su ga neki kandidati pitali za mentorstvo odgovorio je „dužan sam Vujadinu Vešoviću sa železnice“. Kad su me kolege iz Instuta obavijestili o izjavi profesora Dešića ja sam se profesoru javio i dogovorili smo sastanak. Pošto sam bio planiran za pomoćnika generalnog direktora Jugoslovenskih železnica za saobraćajno - tehničke poslove na moje pitanje profesor Dešić koji je prošao sve faze na železnici od šefa Ložionice do generalnog direktora kratko mi je odgovorio „Zaboravi to“. Profesor Dešić mi je formulisao temu doktorskog rada „Dostignuća savremene nauke i tehnike, kao osnovne determinante tehnno-ekonomskog progresaa“. Formirana je komisija u sastavu dr Vukan Dešić red. prof, dr Dobrivoje Jovanović, red. prof, dr Milan Vešović, red. prof, rukovodilac dr Vukan Dešić, red. prof.

U međuvremenu od Fondacije IREX u SAD dobio sam na konkursu kao prvi kandidat iz Crne Gore, izbor je vršen od strane unizerziteta SAD. Proveo sam na usavršavanju i istraživanju na univerzitetima; Princeton University, Florida State University, Harvard University, University of Californija Los Angeles, University of Michigan. Kad sam obavijestio mentora profesora Dešića rekao je „odlično, prva dva meseca treba da provedeš u biblioteci i da vidiš koja je tema odnosno naučna oblast najaktuelnija u skladu sa tim ćemo definisati novu temu disertacije“. Detaljnim pregledom literature i uz određene konsultacije sa profesorima univerziteta sastavio sam spisak najznačajnijih oblasti od kojih je najaktuelnija bila „Transfer tehnologije“ i vodećih naučnih imena u ovoj oblasti, a na osnovu svega toga definisao sam temu iz transfera tehnologije sa predlogom odgovarajućih modela i uradio program za realizaciju teme. Temu sa programom poslao sam mentoru profesoru Dešiću na mišljenje.

Pošto mi profesor Dešić nije odmah odgovorio, a obzirom da sam konsultacije za magistarski rad uglavnom obavljao u stanu a ne u kabinetu bio sam slobodan da ga nazovem telefonom iz Amerike. Javila se profesorova supruga jedna divna žena, pored ostalog pitala me je da li vam je odgovorio profesor, rekao sam da nije. Odgovoriće vam brzo konstatovala je ona. Sutradan javio se profesor Dešić, u šali je rekao „Ti si Vujadine iskoristio najjači adut koji si mogao“ detaljno smo pričali o mom radu. Ja sam ga upoznao da sam planirao da sa vodećim profesorima obavim konsultacije, da sam za svakog pripremio konkretna pitanja i da ću pisma koja će potpisivati rektor sa zamolnicom za prijem slati u oktobru i novembru (1973) za sastanke april, maj, jun (1974) u terminima koji njima odgovaraju. Profesor Dešić je podržao moj plan uz želju da bude uspešan. Mada su me neki profesori sa Političkih nauka iz Beograda ubeđivali da za konsultacije ne tražim vodeće profesore jer me neće primiti. Ja nisam odustao od svog principa i na moju sreću svi su me primili. Glavni konsultanti su bili prof. dr Harvey Brooks, Dean Division of Engineering and Applied Physics Harvard University; savjetnik predsjednika Niksona za nauku i tehnologiju i redovni član Američke akademije nauka, dr. David Bowers program Director University of Michigan I.S.R. Center for Research on Utilization of scientific knowledge, Prof. dr James C. Taylor Graduate School of management, University of California, Los Angeles i dr.

Moram da istaknem da su me svi profesori lepo primili, objasnili sve što me interesovalo i poklonili mi knjige i određene studije koje su radili.

Najveću pomoć su mi pružili: prof. dr Harvey Brooks, koji je bio i vodeći ekspert za transfer tehnologija. Njegova pomoć se odnosila na program rada, metode i metodologiju koja je predložena u radu i predlog novih koje treba koristiti u radu, prof. dr James C. Taylor, koga su smatrali za vodećeg eksperta iz tehnologije, koji mi je pružio pomoć oko transfera pojedinih tehnogija.

Nakon obavljenih konsultacija prikupio sam dodatnu literaturu koju su mi predložili konsultovani profesori i počeo sa radom na radnoj verziji doktorskog rada. Po povratku u Jugoslaviju završio sam radnu verziju doktorskog rada i predao ga mentoru profesoru Dešiću. Profesor je bio veoma zadovoljan sa radnim materijalom a pošto je bio vrhunski teoričar i praktičar konstatovao je „Bilo bi dobro da se uradi istraživanje o primeni transfera tehnologije u Crnoj Gori“ i da onda definišemo konačnu verziju disertacije: Ova sam istraživanja sproveo kroz intervju sa generalnim direktorima, tehničkim direktorima i komercijalnim direktorima u najvećim crnogorskim preduzećima (Željezari Nikšić, Kombinat aluminijuma Titograd, Željeznici Crne Gore, Luci Bar). Poslije ovih

istraživanja dopunio sam radnu verziju doktorata i predao profesoru Dešiću. Nakon toga dogovorili smo se da radim konačnu verziju doktorskog rada. Profesor Dešić mi je dao još jedan zadatak „Ja sam radio Elaborat opravdanosti osnivanja Mašinskog fakulteta u Titogradu treba da budeš bar jednu godinu na tom fakultetu“. Ja sam bio na Tehničkom fakultetu gdje je bio Mašinski odsjek, a kasnije sam na zahtjev ministra prof. Predraga Obradovića uz veliku podršku dekana prof. dr Sretena Savićevica sa saradnicima uradio Elaborat za osnivanje Odseka za drumski saobraćaj na Mašinskom fakultetu, čime sam ispunio amanet profesora Dešića.

Pošto se 1965. godine završavala pruga Beograd-Bar kao jedan od direktora imao sam mnogo posla oko pruge što je za posledicu imalo kašnjenje na izradi konačne verzije disertacije. Kad sam završio doktorski rad i spremio se da ga predam mentoru na dalju proceduru Profesor Dešić je umro. Bio sam zbog toga totalno razočaran i nijesam se javljao Mašinskom fakultetu šest mjeseci, do poziva dekana Fakulteta prof. Dragutina Popovića da mi se odredi mentor. Za rukovodioca doktorskih studija određen je prof. dr Dobrivoje Jovanović, koji je bio korektan i nije tražio da se ništa u disertaciji menja.

Doktorska disertacija „Prilog istraživanja transtera tehnologije s posebnim osvrtom na njegovu primenu u uslovima SR Crne Gore“ odbranjena je 03.12.1976. godine na Mašinskom fakultetu pred Komisijom: dr Vuksan Bulat, redovni profesor, predsjednik, dr Milan Vesović, redovni profesor, dr Bogdan Pilić, redovni profesor dr Vladimir Šolaja redovni profesor i dr Dobrivoje Jovanović rukovodilac disertacije.

Profesor Dešić je radom sa studentima magistrskih studija, seminarima za stručno obrazovanje konsultacijama sa direktorima velikih privrednih sistema pored Mašinskog fakulteta stvorio plejadu visokih naučnika, profesora fakulteta uspješnih direktora i visoko stručnih eksperata na koje je bio ponosan.

Navešćemo nekoliko primera: prof. dr Dragutin Zelenović doktorant profesora Dešića osnivač Univerziteta u Novom Sadu, prvi predsjednik Inženjerske akademije Srbije, član Srpske akademije nauka, predsjednik Vlade Srbije koji je sa svojim saradnicima razvio kadrove i stvorio tim na čelu sa prof. dr Ilijom Čosićem sadašnjim predsjednikom IAS i udario temelje tehnološkog parka u Novom Sadu. Autor je velikog broja monografija, udžbenika i radova iz organizacije i tehnologije proizvodnje.

Prof. dr Petar Jovanović bio je dekan Fakulteta organizacionih nauka (FON). Kao dekan Fakulteta dao je značajan doprinos razvoju Fakulteta pored naučnog i obezbeđenja prostora za rad Fakulteta, tako da je

FON jedan od prestižnih fakulteta u svetu. Razvio je nove discipline u oblasti organizacionih nauka i to: Menadžment-teorija i praksa; Upravljanje projektom; Upravljanje investicijama za koje je napisao udžbenike i veći broj priručnika.

Razvio je veći broj metoda i metodologija. Održao je brojne seminare za kadrove iz privrede. Osnovao magistarske i doktorske studije. Održao brojne simpozijume sa međunarodnim učešćem i učestvovao na velikom broju međunarodnih konferencija. Profesor Jovanović je osnovao Fakultet za projektni menadžment i inovacije sa nastavom na svim nivoima. Sveukupnim radom dao je značajan doprinos organizacionim naukama i upravljanju (menadžmentu).

Prof. dr Vujadin Vešović, dekan Saobraćajnog fakulteta u Beogradu, sada dekan Fakulteta za saobraćaj, komunikacije i logistiku u Budvi, redovni član Inženjerske akademije Srbije i inostrani član Ruske akademije nauka. Na Saobraćajnom fakultetu u Beogradu formirao je Katedru za organizaciju menadžment i ekonomiju u saobraćaju, specijalističke i magistarske studije Menadžment u saobraćaju.

Razvio je organizacione nauke i upravljanje (menadžment) u oblasti saobraćaja i transporta, metode, metodologije koje je priznavala Svjetska banka. Napisao je brojne monografije i udžbenike koji su korišćeni na svim saobraćajnim fakultetima u Jugoslaviji, vodio je najveće projekte iz ove oblasti uključujući i Strategiju razvoja saobraćaja i veza SFRJ čime je dao doprinose razvoju organizacionih nauka.

Doprinosu su dali brojni drugi profesori, direktori, eksperti i dr.

U znak zahvalnosti profesoru Dešiću za razvoj kadrova organizacionih nauka i upravljanja, a pošto je profesor Dešić dugo radio na Jugoslovenskim železnicama autori monografije „Menadžment u železničkom saobraćaju“ Saobraćajni fakultet, Beograd, 1974, posvetili su mu ovu monografiju sa posvetom: „Našem učitelju i velikom humanisti profesoru Vukanu Dešiću, pioniru naučne misli organizacije i menadžmenta u Jugoslaviji posvećujemo zajedničko delo“, autori: dr Vujadin Vešović, dr Vuksan Bulat, dr Stevo Eror, dr Petar Jovović, dr Milan Kovačević, dr Slobodan Vojvodić, dr Svetolik Kostadinović, dr Savo Vasiljević.

4. NAPOMENA

Rad je prezentovan na 8th International Conference on Industrial Engineering, 29-30.09.2022. u Beogradu.

LITERATURA

- [1] Dešić V, *Metode naučne organizacije rada*, Naučna knjiga, Beograd, 1996.

- [2] Vešović V, *Organizacija saobraćajnih preduzeća*, Fakultet za saobraćaj, komunikacije i logistiku, Be-rane, 2014.
- [3] Grupa autora, *Deset godina Fakulteta organizaci-onih nauka (1971-1981)*, Beograd, 1981.
- [4] Redaktori: Zelenović D, Ćosić I, Đorović B, Mašić B, *Organizacione nauke - Izazov za 21 vijek*, Eko-nomski Institut, Beograd, 2011.
- [5] Worldcat.org/identifies/viaf-286496252/
- [6] Dešić V, *Modelovanje poslovnih procesa i provera njihove efikasnosti*, Privredni pregled, Beograd, 1976.

SUMMARY

IN THE REMEMBRANCE OF PROFESSOR VUKAN DEŠIĆ: THE DEVELOPMENT OF SCIENTIFIC ORGANIZATION AND HIS CONTRIBUTION

Paper presents reminiscence for Prof. Dešić from his short biography, his contribution to organizational science and management of enterprises to, up to his contribution to the creation and development of institutions and his students in this field, shown through the memories of his doctoral student Prof. Dr. Vujadin Vešović. Prof. Dešić formed well-known principles of scientific organization such as the principles of records, analysis, synthesis and control, relying on and adapting the approaches of Fayol, Taylor and Weber. He made a symbiosis of these principles and places them in the context of valid political soundings. In the later works of Prof. Dešić leans more towards Fayol, approaches. In this way, through more than 15 published books and more than 60 studies and articles successfully applied in practice, he lays the foundations of organizational science. This is particularly highlighted through the concept of Complex Analytical Methods for evaluating the level of organization in companies, through the design of organizational models, management of changes, crisis and knowledge. As a lecturer, he particularly distinguished himself by imparting his knowledge to the students of the Faculty of Mechanical Engineering in Belgrade, as well as to students of other faculties and higher schools. He was a consultant in the biggest companies of that time, Energoinvest, Zastava, Fourteenth October, Elektronska industrija Niš, Velenje and many others. The paper describes in detail the collaboration Prof. Dešić and his doctoral student Prof. Vešović.

Key Words: *Establishment of the the principles and foundations for scientific organization of production, Complex analytical method, Designing an organization model, management of changes, crisis and knowledge, Student training and development of institutions*